

श्री रुद्रं नमकम्

श्री रुद्र प्रश्नः

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता

चतुर्थं वैश्वदेवं काण्डम् पञ्चमः प्रपाठकः

ॐ नमो भगवते रुद्राय ॥

नमस्ते रुद्र मन्यव उतोत इषवे नमः । नमस्ते अस्तु धन्वने
बाहुभ्यामुत ते नमः । या त इषुः शिवतमा शिवं बभूव ते धनुः ।
शिवा शरव्या या तव तया नो रुद्र मृडय । या ते रुद्र शिवा
तनूरघोरा॑ पापकाशिनी । तया नस्तनुवा शन्तमया
गिरिशन्ताभिचाकशीहि । यामिषु गिरिशन्त हस्ते बिभर्ष्यस्तवे । शिवां
गिरित्र तां कुरु मा हिग्सीः पुरुषं जगत् । शिवेन वचसा त्वा
गिरिशाच्छावदामसि । यथा नः सर्वमिज्जगदयक्ष्मगं सुमना असत् ।
अध्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो भिषक् । अहीगश्च
सर्वां जम्भयन्त्सर्वाश्च यातुधान्यः । असौ यस्ताम्रो अरुण उत बभुः
सुमङ्गलः । ये चेमागं रुद्रा अभितो दिक्षु श्रिताः सहस्रशो॑ वैषागं
हेड ईमहे । असौ यो॑ वसर्पति नीलग्रीवो विलौहितः । उत्तैनं गोपा
अदृशन्-नदृशन्-नुदहार्यः । उत्तैनं विश्वा भूतानि स दृष्टो मृडयाति नः
। नमो अस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे । अथो ये अस्य
सत्वानो॑ हं तेभ्यो॑ करन्नमः । प्रमुच धन्वनस्-त्वमुभयोरान्नि
योज्याम् । याश्च ते हस्त इषवः परा ता भगवो वप । अवतत्य
धनुस्त्वगं सहस्राक्ष शतेषुधे । निशीर्य शल्यानां मुखा शिवो नः सुमना

भव । विज्यं धनुः कपर्दिनो विशल्यो बाणवाग्म् उत । अनेशन-
 नस्येषव आभुरस्य निषङ्गथिः । या ते हेतिरमीडुष्टम् हस्ते बभूव ते
 धनुः । तया॒स्मान्, विश्वत्स्त्वमयक्ष्मया परिब्भुज । नमस्ते
 अस्त्वायुधायानातताय धृष्णवे । उभाभ्यामुत ते नमो बाहुभ्यां तव
 धन्वने । परि ते धन्वनो हेतिरस्मान्-वृणक्तु विश्वतः । अथो य
 इषुधिस्तवारे अस्मन्निधेहि तम् ॥ 1 ॥

शम्भवे नमः । नमस्ते अस्तु भगवन्-विश्वेश्वराय महादेवाय
 त्र्यम्बकाय त्रिपुरान्तकाय त्रिकाग्निकालाय कालाग्निरुद्राय नीलकण्ठाय
 मृत्यञ्जयाय सर्वेश्वराय सदाशिवाय श्रीमन्-महादेवाय नमः ॥

नमो हिरण्य बाहवे सेनान्ये दिशां च पतये नमो नमो वृक्षेभ्यो
 हरिकेशेभ्यः पशूनां पतये नमो नमः सस्पिञ्जराय त्विषीमते पथीनां
 पतये नमो नमो बभ्रुशाय विव्याधिने॒न्नानां पतये नमो नमो
 हरिकेशायोपवीतिने पुष्टानां पतये नमो नमो भुवस्य हेत्यै जगतां पतये
 नमो नमो रुद्रायातताविने क्षेत्राणां पतये नमो नमः सूतायाहत्याय
 वनानां पतये नमो नमो रोहिताय स्थपतये वृक्षाणां पतये नमो नमो
 मन्त्रिणे वाणिजाय कक्षाणां पतये नमो नमो भुवन्तये वारिवस्कृता-
 यौषधीनां पतये नमो नम उच्चैर्-घोषायाक्रन्दयते पत्तीनां पतये नमो
 नमः कृत्स्नवीताय धावते सत्त्वनां पतये नमः ॥ 2 ॥

नमः सहमानाय निव्याधिने आव्याधिनीनां पतये नमो नमः ककुभाय
 निषङ्गिणे स्तेनानां पतये नमो नमो निषङ्गिण इषुधिमते तस्कराणां
 पतये नमो नमो वञ्चते परिवञ्चते स्तायूनां पतये नमो नमो निचेरवे
 परिचरायारण्यानां पतये नमो नमः सूकाविभ्यो जिघाग्सद्भ्यो मुष्णतां

पतये नमो नमो॑ सिमद्भ्यो॑ नक्तञ्चरद्भ्यः॑ प्रकृन्तानां॑ पतये नमो॑
 नम॑ उष्णीषिने॑ गिरिचराय॑ कुलुञ्चानां॑ पतये नमो॑ नम॑ इषुमद्भ्यो॑
 धन्वाविभ्यश्च॑ वो नमो॑ नम॑ आतन्-वानेभ्यः॑ प्रतिदधानेभ्यश्च॑ वो नमो॑
 नम॑ आयच्छद्भ्यो॑ विसृजद्भ्यश्च॑ वो नमो॑ नमो॑ स्सद्भ्यो॑ विद्यद्-
 भ्यश्च॑ वो नमो॑ नम॑ आसीनेभ्यः॑ शयानेभ्यश्च॑ वो नमो॑ नमः॑
 स्वपद्भ्यो॑ जाग्रद्भ्यश्च॑ वो नमो॑ नम॑ स्तिष्ठद्भ्यो॑ धावद्भ्यश्च॑ वो
 नमो॑ नमः॑ सभाभ्यः॑ सभापतिभ्यश्च॑ वो नमो॑ नमो॑
 अश्वेभ्यो॑ श्वपतिभ्यश्च॑ वो नमः॑ ॥ 3 ॥

नम॑ आव्याधिनीभ्यो॑ विविध्यन्तीभ्यश्च॑ वो नमो॑ नम॑ उगणाभ्यस्तृगं-
 हतीभ्यश्च॑ वो नमो॑ नमो॑ गृत्सेभ्यो॑ गृत्सपतिभ्यश्च॑ वो नमो॑ नमो॑
 व्रातेभ्यो॑ व्रातपतिभ्यश्च॑ वो नमो॑ नमो॑ गुणेभ्यो॑ गुणपतिभ्यश्च॑ वो नमो॑
 नमो॑ विरूपेभ्यो॑ विश्वरूपेभ्यश्च॑ वो नमो॑ नमो॑ महद्भ्यः॑, क्षुल्लकेभ्यश्च॑
 वो नमो॑ नमो॑ रथिभ्यो॑ रथेभ्यश्च॑ वो नमो॑ नमो॑ रथेभ्यो॑ रथपतिभ्यश्च॑
 वो नमो॑ नमः॑ सेनोभ्यः॑ सेनानिभ्यश्च॑ वो नमो॑ नमः॑, क्षत्तृभ्यः॑
 सङ्ग्रहीतृभ्यश्च॑ वो नमो॑ नम॑ स्तक्षभ्यो॑ रथकारेभ्यश्च॑ वो नमो॑ नमः॑
 कुलालेभ्यः॑ कर्मारोभ्यश्च॑ वो नमो॑ नमः॑ पुञ्जिष्टेभ्यो॑ निषादेभ्यश्च॑ वो
 नमो॑ नमः॑ इषुकृद्भ्यो॑ धन्वकृद्भ्यश्च॑ वो नमो॑ नमो॑ मृगयुभ्यः॑
 श्वनिभ्यश्च॑ वो नमो॑ नमः॑ श्वभ्यः॑ श्वपतिभ्यश्च॑ वो नमः॑ ॥ 4 ॥

नमो॑ भवाय॑ च रुद्राय॑ च नमः॑ शर्वाय॑ च पशुपतये॑ च नमो॑ नीलग्रीवाय॑
 च शित्तिकण्ठाय॑ च नमः॑ कपर्दिने॑ च व्युप्तकेशाय॑ च नमः॑ सहस्राक्षाय॑
 च शतधन्वने॑ च नमो॑ गिरिशाय॑ च शिपिविष्टाय॑ च नमो॑ मीढुष्टमाय॑
 चेषुमते॑ च नमो॑ ह्रस्वाय॑ च वामनाय॑ च नमो॑ बृहते॑ च वर्षीयसे॑ च नमो॑
 वृद्धाय॑ च संवृध्वने॑ च नमो॑ अग्रियाय॑ च प्रथमाय॑ च नम॑ आशवे॑

चाजि॒राय॑ च॒ नमः॑ शी॒घ्रिया॑य च॒ शी॒भ्याय॑ च॒ नम॑ ऊ॒र्म्याय॑ चावस्व॒न्याय॑
च॒ नमः॑ स्त्रो॒तस्या॑य च॒ द्वी॒प्याय॑ च ॥ 5 ॥

नमो॑ ज्ये॒ष्ठाय॑ च॒ कनि॒ष्ठाय॑ च॒ नमः॑ पू॒र्वजा॑य चाप॒रजा॑य च॒ नमो॑
म॒ध्यमा॑य चाप॒गल्भा॑य च॒ नमो॑ जघ॒न्याय॑ च॒ बु॒द्धि॒न्याय॑ च॒ नमः॑
सो॒भ्याय॑ च॒ प्रति॒स॒र्याय॑ च॒ नमो॑ या॒म्याय॑ च॒ क्षे॒म्याय॑ च॒ नम॑ उ॒र्वर्या॑य
च॒ ख॒ल्याय॑ च॒ नमः॑ श॒लोक्या॑य चा॒वसा॒न्याय॑ च॒ नमो॑ व॒न्याय॑ च॒
क॒क्ष्याय॑ च॒ नमः॑ श्र॒वाय॑ च॒ प्रति॒श्र॒वाय॑ च॒ नम॑ आ॒शु॒षे॒णाय॑ चा॒शु॒र॒थाय॑ च॒
नमः॑ शू॒राय॑ चाव॒भि॒न्द॒ते च॒ नमो॑ व॒र्मि॒णे च॒ वरू॒धि॒ने च॒ नमो॑ बि॒ल्मि॒ने
च॒ कव॒चि॒ने च॒ नमः॑ श्रु॒ताय॑ च॒ श्रु॒तसे॑नाय॒ च ॥ 6 ॥

नमो॑ दु॒न्दु॒भ्याय॑ चाह॒न॒न्याय॑ च॒ नमो॑ धृ॒ष्णवे॑ च॒ प्र॒मृ॒शाय॑ च॒ नमो॑
दू॒ताय॑ च॒ प्रहि॑ताय च॒ नमो॑ निष॒ङ्गि॒णे चेषु॑धि॒मते॑ च॒ नम॑स्-ती॒क्ष्णेष॑वे
चायु॒धि॒ने च॒ नमः॑ स्वायु॒धाय॑ च॒ सु॒ध॒न्व॒ने च॒ नमः॑ सु॒त्याय॑ च॒ प॒थ्याय॑
च॒ नमः॑ का॒ट्याय॑ च॒ नी॒प्याय॑ च॒ नमः॑ सू॒द्याय॑ च॒ सर॒स्याय॑ च॒ नमो॑
ना॒द्याय॑ च॒ वैश॒न्ताय॑ च॒ नमः॑ कू॒प्याय॑ चाव॒ट्याय॑ च॒ नमो॑ व॒र्ष्याय॑
चाव॒र्ष्याय॑ च॒ नमो॑ मे॒घ्याय॑ च॒ वि॒द्यु॒त्याय॑ च॒ नम॑ ई॒ध्रिया॑य चा॒त्प्याय॑
च॒ नमो॑ वा॒त्याय॑ च॒ रे॒ष्मि॒याय॑ च॒ नमो॑ वा॒स्त॒व्याय॑ च॒ वा॒स्तु॒पाय॑ च ॥
7 ॥

नमः॑ सो॒माय॑ च॒ रु॒द्राय॑ च॒ नम॑स्ता॒म्राय॑ चा॒रु॒णाय॑ च॒ नमः॑ श॒ङ्गाय॑ च॒
पशु॑प॒तये॑ च॒ नम॑ उ॒ग्राय॑ च॒ भी॒माय॑ च॒ नमो॑ अ॒ग्रे॒व॒धाय॑ च॒ दू॒रे॒व॒धाय॑ च॒
नमो॑ ह॒न्त्रे॑ च॒ ह॒नी॒यसे॑ च॒ नमो॑ वृ॒क्षे॒भ्यो॒ हरि॑केशे॒भ्यो॒ नम॑स्ता॒राय॑
नम॑श्श॒म्भ॒वे च॒ मयो॑भवे च॒ नमः॑ श॒ङ्क॒राय॑ च॒ मय॑स्क॒राय॑ च॒ नमः॑
शि॒वाय॑ च॒ शि॒वत॑राय च॒ नम॑स्ती॒र्थ्याय॑ च॒ कू॒ल्याय॑ च॒ नमः॑ पा॒र्याय॑

चावा॒र्याय॑ च॒ नमः॑ प्र॒तर॑णाय चो॒त्तर॑णाय च॒ नम॑ आता॒र्याय॑ चाला॒द्याय॑
 च॒ नमः॑ श॒ष्याय॑ च॒ फे॒न्याय॑ च॒ नमः॑ सि॒क॒त्याय॑ च प्रवा॒ह्याय॑ च ॥ ८
 ॥

नम॑ इ॒रि॒ण्याय॑ च प्र॒प॒थ्याय॑ च॒ नमः॑ कि॒गं॒शि॒लाय॑ च॒ क्षय॑णाय च॒ नमः॑
 क॒प॒दि॒ने च॒ पु॒ल॒स्तये॑ च॒ नमो॑ गो॒ष्ठ्याय॑ च॒ गृ॒ह्याय॑ च॒ नम॑स्-त॒ल्प्याय॑
 च॒ गे॒ह्याय॑ च॒ नमः॑ का॒ट्याय॑ च ग॒ह्वरे॑ष्ठाय च॒ नमो॑ हृ॒द॒य्याय॑ च
 नि॒वे॒ष्प्याय॑ च॒ नमः॑ पा॒गं स॒व्याय॑ च र॒ज॒स्याय॑ च॒ नमः॑ शु॒ष्क्याय॑ च
 ह॒रि॒त्याय॑ च॒ नमो॑ लो॒प्याय॑ चो॒ल॒प्याय॑ च॒ नम॑ ऊ॒र्म्याय॑ च सू॒र्म्याय॑ च॒
 नमः॑ पु॒र्ण्याय॑ च प॒र्णश॑द्याय च॒ नमो॑ प॒गु॒रमा॑णाय चा॒भिघ्न॑ते च॒ नम॑
 आ॒खि॒द॒ते च॒ प्र॒खि॒द॒ते च॒ नमो॑ वः कि॒रि॒के॒भ्यो दे॒वाना॑गं हृ॒द॒ये॒भ्यो
 नमो॑ वि॒क्षी॒ण॒के॒भ्यो नमो॑ वि॒चि॒न्व॒त्-के॒भ्यो नम॑ आ॒निर् ह॒ते॒भ्यो नम॑
 आ॒मी॒व॒त्-के॒भ्यः ॥ ९ ॥

द्रा॒पे अ॒न्ध॑स॒स्प॒ते द॒रि॒द्रन्-नी॒ल॒लो॒हित॑ । ए॒षां पु॒रु॒षा॒णा॒मेषां॑ प॒शूनां॑ मा
 भे॒र्मा॑ रो॒ मो ए॒षां किञ्च॑ना॒म॒मत् । या ते रु॒द्र शि॒वा त॒नूः शि॒वा
 वि॒श्वा॒ह॒भेष॑जी । शि॒वा रु॒द्रस्य॑ भेष॒जी तया॑ नो मृ॒ड जी॒वसे ॥ इ॒मागं॑
 रु॒द्राय॑ त॒वसे॑ क॒प॒दि॒ने क्ष॒य॒द्वी॒राय॑ प्र॒भ॒राम॑हे म॒तिम् । यथा॑ नः श॒मस॑द्
 द॒वि॒प॒दे च॒तु॑ष्प॒दे वि॒श्वं पु॒ष्टं ग्रा॑मे अ॒स्मि॒न्नना॑तुरम् । मृ॒डा नो॑ रु॒द्रो॒त
 नो म॑य॒स्कृ॒धि क्ष॒य॒द्वी॒राय॑ नम॑सा वि॒धेम॑ ते । यच्छं॑ च॒ योश्च॑
 म॒नु॒राय॑जे पि॒ता तद॑श्याम॒ तव॑ रु॒द्र प्र॑णी॒तौ । मा नो॑ म॒हान्त॑मु॒त मा नो॑
 अ॒र्भ॒कं मा न॑ उ॒क्षन्त॑मु॒त मा न॑ उ॒क्षि॒तम् । मा नो॑ व॒धीः पि॒तरं॑ मो॒त
 मा॒तरं॑ प्रि॒या मा न॑स्त॒नुवो॑ रु॒द्र री॑रिषः । मा न॑स्तो॒के त॒नये॑ मा न॑
 आ॒यु॒षि मा नो॑ गो॒षु मा नो॑ अ॒श्वेषु॑ री॒रिषः॑ । वी॒रा॒न्मा नो॑ रु॒द्र
 भा॒मि॒तो॑ व॒धीर्-ह॒विष्म॑न्तो॒ नम॑सा वि॒धेम॑ ते । आ॒रा॒त्ते गो॑घ्न उ॒त

पू॒रुष॒घ्ने क्ष॒यद्वी॑राय सु॒म्-न॒म॒स्मे ते अ॑स्तु । रक्षा॑ च नो॒ अधि॑ च देव
 ब्रू॒ह्यथा॑ च नः॒ शर्म॑ यच्छ॒ द्वि॒बर्होः॑ । स्तु॒हि श्रु॑तं ग॒र्त॒सदं॑ यु॒वानं
 मृ॒गन्न॑ भी॒ममु॑प॒ह॒न्तु॒मुग्र॑म् । मृ॒डा ज॑रि॒त्रे रु॒द्र स्त॒वानो॑ अ॒न्यन्ते
 अ॒स्मन्नि॒व॒पन्तु॑ से॒नोः॑ । परि॑णो रु॒द्रस्य॑ हे॒तिर्-वृ॑णक्तु परि॑ त्वेष॒स्य
 दु॒र्म॒ति र॑घा॒योः । अव॑ स्थि॒रा म॒घव॑द्-भ्यस्-तनु॒ष्व मीढ॑-व॒स्तोका॑य
 तन॑याय मृ॒डय॑ । मीढु॑ष्ट॒म शि॒व॒मत॑ शि॒वो नः॑ सु॒मना॑ भव । प॒र॒मे वृ॑क्ष
 आ॒युध॑न्नि॒धाय॑ कृ॒त्तिं व॑सान् आ॒चर॑ पिना॒कं बि॒भ्रदा॑ग॒हि । वि॒कि॒रि॒द्र
 वि॒लो॒हित॑ नम॒स्ते अ॑स्तु भगवः । या॒स्ते स॒हस्र॑गं हे॒तयो॒न्यम॒स्मन्-
 नि॒व॒पन्तु॑ ताः । स॒हस्रा॑णि स॒हस्र॑धा बा॒हुवो॑स्तव हे॒तयः॑ । तासा॒मीशा॑नो
 भगवः॑ प॒रा॒चीना॑ मु॒खा कृ॑धि ॥ 10 ॥

स॒हस्रा॑णि स॒हस्र॑शो ये रु॒द्रा अधि॑ भू॒म्योम् । तेषा॑गं
 स॒हस्र॑योज॒ने॒ व॒ध॒न्वा॒नि त॑न्मसि । अ॒स्मिन्-म॑ह॒त्-य॑र्ण॒वे॒न्तरि॑क्षे भ॒वा
 अधि॑ । नी॒लग्री॑वाः शि॒त्तिक॑ण्ठोः॑ श॒र्वा अधः॑, क्ष॒माच॑राः । नी॒लग्री॑वाः
 शि॒त्तिक॑ण्ठा॒ दिव॑गं रु॒द्रा उप॑श्रिताः । ये वृ॒क्षेषु॑ स॒स्पिञ्ज॑रा नी॒लग्री॑वा
 वि॒लो॒हिताः । ये भू॒ताना॑म्-अधि॑पतयो विशि॒खासः॑ क॒प॒दिनः॑ । ये अ॒न्नेषु॑
 वि॒विध्य॑न्ति पा॒त्रेषु॑ पि॒बतो॑ जनान् । ये प॒थां प॑थि॒रक्ष॑य ऐ॒लबृ॑दा॒ यव्यु॑धः
 । ये ती॒र्थानि॑ प्र॒चर॑न्ति सु॒काव॑न्तो निष॒ङ्गिणः॑ । य ए॒ताव॑न्तश्च
 भू॒याग्-स॑श्च दि॒शो रु॒द्रा वि॑तस्थि॒रे । तेषा॑गं स॒हस्र॑योज॒ने॒ व॒ध॒न्वा॒नि
 त॑न्मसि । नमो॑ रु॒ध्रेभ्यो॑ ये पृ॒थि॒व्यां ये॒न्तरि॑क्षे ये दि॒वि येषा॑म॒न्नं
 वा॒तो व॒र्-ष॑मिष॒वस्-तेभ्यो॑ दश॒ प्राची॑र्दश॒ दक्षि॑णा दश॒ प्रती॑चीर्-दशो-
 दी॒चीर्-दशो॑र्ध्वास्-तेभ्यो॑ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑न्तु ते यं द्वा॒ष्मो यश्च॑ नो
 द्वा॒ष्टि॒ तं वो॑ ज॒म्भे॑ दधामि ॥ 11 ॥

त्र्य॑बकं यजामहे सु॒ग॒न्धिं पु॑ष्टि॒वर्ध॑नम् । उ॒र्वा॒रु॒कमि॑व॒ बन्ध॑नान्-मृ॒त्योर्-

मुक्षी॒य॒ मा॒मृ॒तोत् । यो रु॒द्रो अ॒ग्नौ यो अ॒प्सु य ओष॑धीषु यो रु॒द्रो
 विश्वा॒ भुव॑ना वि॒वेश॑ तस्मै॑ रु॒द्राय॑ नमो॑ अस्तु । तमु॑ ष्टुहि॒ यः स्वि॒षुः
 सु॒धन्वा॒ यो विश्व॑स्य॒ क्षय॑ति भेष॒जस्य॑ । यक्ष॑वो॒महे॑ सौम॒नसाय॑ रु॒द्रं
 नमो॑भिर्-दे॒वम॑सुरं दु॒वस्य॑ । अ॒यं मे॒ हस्तो॒ भग॑वान॒यं मे॒ भग॑वत्तरः ।
 अ॒यं मे॒ विश्व॑भेष॒जो॒यगं॑ शि॒वाभि॑मर्शनः । ये ते॑ स॒हस्र॑म॒युतं॑ पाशा
 मृ॒त्यो म॒र्त्याय॑ हन्त॑वे । तान् य॒ज्ञस्य॑ मा॒यया॑ सर्वा॒नव॑ यजामहे ।
 मृ॒त्यवे॒ स्वाहा॑ मृ॒त्यवे॒ स्वाहो॑ । प्रा॒णानां॑ ग्रन्थि॒रसि॑ रु॒द्रो मा॑ विशा॒न्तकः॑
 । तेना॒न्नेनो॑प्याय॒स्व ॥

ॐ नमो॑ भगवते रु॒द्राय॑ विष्ण॒वे मृ॒त्युर्मे॑ पा॒हि ॥

सदा॑शि॒वोम् ।

ॐ शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑

Web Url: <http://www.vignanam.org/veda/sri-rudram-namakam-devanagari.html>